

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Május 31-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Igen fényes bált adott F.M.H. *Schwarzenberg* ezen hónap' 16-ikán *St. Cloudban*. Jelen voltak itt az Orosz Császár az Orosz Nagy Hertzegekkel, 's a' Prusszus Király a' Prusszus Királyi Hertzegekkel, Hertzeg *Berriivel*, és sok más fő emberekkel egyetemben. Fényessé tették ezt sok Fr. fő Generálisok, 's nem tsak Frantzia, hanem sok idegen 's kiváltképpen Angliából való fő asszonyságok. A' kastély leg pompásabban ki volt világosítatva. Estveledés-kori 8 óra tájban a' theátrómi időöltések kezdődtek. el. A' Párisi Frantzia Theátrómbeli játékosok jádzották a' *Testamentom* és az *Alortás Bál következései* nevezetek alatt esmeretes játékokat. Kivált az utolsó igen tettett a' Fels. Monarkháknak. A' Játékokat hálozás, Anglus, Skotziai, Lengyel, 's Német forgó tántzok váltották - fel. Az Orosz Császár, 's Hertzeg *Berri* is részt vettek ezen tántzokban. A' tántz után vendégségek következtek.

A' Frantziáz Státuson fekvő adósságot, mellyet *Napoleon* a' maga sok győzedelmei 's a' sok hadi adófizetések után, mellyek által olly sok nemzeteket magának elleuségeivé tett, hátra hagyott, 1400 millióra számlálják.

Párisban 8 milliókat vett - fel költsöven ezen Departamentom' Kormányászéke az ott és a' környéken táborozó szövetséges seregeknek tartatásokra. Egy új végzés által még most megerössítettett előrealóképen az Anglus fábrikákból való portékákban béhozattatásokat illető utalom; de ezt tsak annak lehet tulajdonítani, hogy a' Fr. magazinumok még most is tele lévén azokkal az ártúportékákkal, a' mellyeket a' *Napoleon* Tariffája olly szörnyen megdrágított vala; ha az Angliai mívszerzemények már most egyszeribe e' nélkül a' veszedelmes Tariffa (vám laistrom) nélkül (melly már most eltöröltetett) béhozattathntnának; e' miatt felettebb való veszedelemre juttatdnának azok a' kereskedők, kiknek magazinumaik régibb ártúportékákkal tele vannak.

Nagyon meg lévén a' mostani Uralkodó Fr. Király a' nemzeti, kiváltképpen pedig a' Párisi Nemzeti Gárdistáknak buzgóságokkal elégedve, annak tulajdonosává a' maga festvér ötsét az Artesiai Gróft tette. — A' Ministeriumban is sok változásokat tett; úgy mint Frantzia Ország fő Cancellariusává *Ambray* Urat; a' Provisoriai Status Tanácsosokat, a' volt Cancellariust és *Ferrand* urat Status Ministerekké,

a' Beneventi Hertzeget külső dolgokra ügyelő Status Ministerré és Status Titoknokká, *Montesquiou* Apáturat Ministerré és külső dolgokra ügyelő Státus-Titoknokká, Gróf *Dapont* Generális-hadi dolgokra ügyelő Status Titoknokká, Báró *de Louist* Finantziára ügyelő Ministerré és Titoknokká, Báró *Malouet* tengeri dolgokra ügyelő Ministerré és Status Titoknokká, *Bengnot* Grófit a' Politzia Fő Directorává, *Ferrand*ot a' Postákra ügyelő Generális Directorrá, *Berengert* a' rendkívül való adó General Directorává nevezte-ki.

A' Királyi vérből való Princzekhez is megkívánta bizonyítani a' Király a' maga atyafiúi jó indulatját 's egyszersmind az armádákhoz is a' maga velek való megelégedését: *Monsieur* az Artézini Grófit a' Frantzia szolgálatra újonnan felvétellett minden Helvétus seregeknek, Princz *Candét* a' Frantzia Linea gyalogságnak, az *Angoulemi* Princzet a' Dragonyosoknak, Hertzeg *Berryt* a' Lovas Vadászoknak és a' könnyű lovasoknak, az *Orleansi* Hertzeget a' Huszároknak, a' *Bourboni* Hertzeget a' könnyű Gyalogságnak fő Generálisakká nevezte. Azok a' Generálisok, a' kik eddig viselték ezen fő hivatalokat, és a' kik ezekre az előbbeni Országlószék által nevezettek volt ki, *Inspector-Generális* nevezetet viselnek ennekutánna, eddig való fizetést vesznek, 's előbbeni méltóságaikban is megmaradnak, azon kívül, hogy a' mingyárt nevezett Princzeknek egyenesen alájuk lesznek vettelve, 's parantsolaitoktól függenek.

Ambrey, *Montesquiou*, és *Ferrand* tudós urak, kikre a' Király egy új Constitúciónak készítettését bízta vala, a' magok munkájokat Május 19-dikén a' Királynak által adták, ki ezt további megvizsgálás végett egy Biztosság eleibe bocsátotta, a' melly a' Senátusnak 9, 's a' Törvényhozó Gyűlésnek is ugyan annyi tagjaiból áll.

Hamburg városában is az ily sokáig tartott példátlan szenvedések után végezetre megváltoztak a' környűállások. Marsal *Davoust* egy Proklamációt adván ott ki; jelenti, hogy már most néki a' XVIII *Lajos* Király parantsolatjára *Hamburgot* és *Haarburgot* a' szövetséges seregeknek által kell adni, 's a' Frantzia seregek onét hazájokba vissza indúlnak. — Ezen hirdetésnek közönségesse való tétettetése után Frantzia Királyi fejez kocardát szúrtak-fel valamint *Davoust* úgy az alatta lévő katonaság is. — Május 11-dikén egy második hirdetést adott-ki a' Marschall nevében a' Generalstáb' vezére *Cesar-de-la-Ville*, mellyben arról tudósítja a' katonaságot, hogy Oszályos Generális Gróf *Gerard* oda érkezvén, a' Hamburgi őrző sereg' vezérlését a' Monsieur ó K. Hertzsege' rendelése szerént, 12-dikben a' Marschalltól által fogja venni; azt is jelentvén egyszersmind a' Marschall (*Davoust*), hogy ó igen örvend, hogy helyette egy ilyen isméretes vitézségű és jó hajlandúságú katoná veszi által ezen seregnek vezérlését.

Azt írják azonközben ugyantsak Május' 12 dikén *Altonából*, hogy Gen. *Gerard*, mint foglyot úgy kísértette-ki a' nevezett Marschall *Hamburgból*, 's most elébb Sz. György várába vitette, a' honnét Párisba fogja küldeni, minthogy meghatározta a' Király, hogy ezen nagy Marschall a' maga nagy erőszakoskodásaiért szoros számadásra vonattassa. A' Hamburgiak igen örvendenek ezen történetét.

A' Király meghatározta, hogy a' maga testőrző seregei között egy *Mameluk-tsapatot* is fenu tartson. A' Jérusálemi Patriarkhának *Hamouy József* nevű unoka öttét, a' ki régebben *Egyiptomi*, nevezetesen *Cairoi* vám-igazgató, zután pedig egy Jantsár-Svadron' Komendánsa vólt, nevezte ezen Mameluk testőrző tsapat' vezérévé.

Ha a' Párisi sőt egész Frantzia Orszá-

gyi lakosok közt mostan uralkodó gondolkodás módjáról 's a' közönséges indúlatról azokból az írásokból akar valaki ítélni, mellyek az úttzákon mindenütt kifüggesztettek, 's naponként újabb meg újabb formában meg jelennek: elmondhatja, hogy itt a' vélekedések most is különbkülömb részekre vannak oszolva, és hogy ezek a' részek nem kevesebbé felmérgecsülve vannak most is egymás ellen, mint a' revolutciónak idejében voltak. De nem is lehetett azt remélni, hogy azon országban, a' hol illy sokféle tekintetek vagdalják egymást által, 's egy illy eleven, és magában szüntelen dolgozó indúlatú nemzetnél, a' milyent ez a' Frantzia nemzet eleitől fogva kimutatott, egy véletlenül és illy hitelenséggel törént Országlásbéli változás, 's ez is csak a' kényszerítő környűlálások által hozattatván-el, illy hitelenséggel minden indúlatokat más hangra igazíthason, megégyeztethesen, 's elsendesíthessen. Csak az idő fogja megmutatni, hogy milyesoda következesei lesznek ezen zengéseknek. Addig is pedig (így szóll a' Bétsi Udvari Német újság) nem fogják részvétel nélkül fogadni az Olvasók ezen új írásoskákrola' következendő megjegyzéseket. (Ezen megjegyzéseket mi csak a' jövő ártusban adhatjuk - ki.)

N o r v é g i a .

Ezen Országban (így fejezi - ki magát a' Német országú újságokban egy *Koppenhágai* tudósító) az Ország - Gyűlés, a' melly Aprilis 10-dikére hívatottatott vala össze, végre hajtotta a' maga munkáját. Megkésztette a' Constitutziót. A' háromféle részre való hajlások közzül a' nyomtatva-el a' többeket, a' melly *Keresztély* Dániai Príncezét kívánnya a' trónusra emelái. A' Svédziai rész nem csak hogy egészszen elnyomatottatott, hanem Püspök *Baum* és Predikátor *Wergeland*, kik ennek fejei voltak, fogságra is vitettettek. A' másik rész, a'

melly Respublikát akart béhozni, 's a' végrehajtó hatalmat hat Directoroknak, a' Törvényhozást pedig egy Nemzeti Gyűlésnek kezébe akarta adni, 's a' melly résznek a' fejei is egy Predikátor 's egy Kristianiai Apatikárus valának, hasonlóképpen elhalgattak. Mind ezek megesvén, Príncez *Keresztely Fridrik*, I. ső *Keresztely* Király nevezet alatt *Norvégiai* Királlyá nevezetvén, a' Constitutzió is megkésztetett, a' melly a' Respublikai gondolkodással igen megegyező gyökérhiszemeken épült fel. A' katonai fenytékek közzül a' páltza és vesszőzés kitérűltettek. A' Törvényhozó Gyűlés földes hírtokosokból fog állani, 's a' többi. — A' *Brémai* újság szerint Május 19-dikéig az itt következő közönséges zikkelyeit határozták volt - meg a' *Norvégiai* Rendek a' magok Constitutziójoknak: — „*Norvégia* határok által megszorítottatott örökös Monárchia, az ország szabad és független, 's a' mostani Regens Király leszen. A' Státus' és a' Király' Religioja a' *Lutherána Evangelica* marad - meg: de a' mellett minden egyéb hit' sorsosi megtartják a' magok vallásbéli szabadságokat és jussait. A' hadindítás, megbékélés, és megkegyelmezésbéli jus a' Király' jussa. A' Törvényhozásbéli hatalmat 's a' közönséges adóknak meghatározatásokat a' nép gyakoroltatja a' maga képviselői által. A' Birói hatalom állandóképpen élválasztatva marad az országlásnak minden egyéb ágaitól. Ennekutánna sem magános személyek; sem társaságok nem kaphatnak semmi örökség szerént való elsőégeket (prae-rogatívákat). Az industria és a' polgári keresemények semmi új megszorítottatást nem szenvedhetnek. A' nyomtasásbéli szabadság egész kiterjedése szerént fenntartatik.

Az Angliai Parlamentomban mostanság fontos vetélkedésre adott alkalmaságot *Norvégiának* mostani állapotja. A' Felső Házban hosszas beszéd által javallot-

ta Lord Grey, hogy ne erősítse az Anglus Országlószerk Norvégiát arra, hogy magát a Svétziái Királynak alaja vesse: — „Ezt a mai időbélifontos környülfállások közzött, úgy mond, talám tsak valami mellesleg való dolognak tartható valaki: de nintsen ennél fontosabb a mi politikai principiumaikra nézve. Arra az Alkura nézve, melly által Norvégiának, melly előttünk tsak az ő népének hazaszerete, szorgalmatoskodása 's virtusai által esmeretes, 's a melly minket soha meg nem bántott, Svétziához való tsatoltatása meghatározottatott, én most is abban a vélekedéssben vagyok, mellyben akkor voltam, mikor annak megérigálását az én és barátim javallásaik ellen, a Parlamentum elmellőzte, az, az, hogy a Britanniai politikán és az ő megesmértető tulajdonigán soha nagyobb tsapást semmi nem ejtett, mint ez az Alkú. Azonban sokkal jobban esmérem én a mi kötelességeinket, mintsem hogy azt javallanám, hogy ezen Alkunak, minekutánna már egyszer ratifikáltatott, megsértetését tsak legkissebben is javallanám: sőt azt mondom, hogy már most ha arra kötelezne ez az Alkú, hogy Norvégiának elnyomattatását önnön magunk is elősegéljük, ezt már most el nem mulathatnók. Tsak éppen ennyit akarok kérdésbehozni, hogy valyon kívánja-e tóllünk ez az Alkú azt, hogy Norvégiának illy módon való elnyomattatásán illy készerítő eszközök által, hogy t. i. az ő hajóit letaróztassuk, partjait és kikötőhelyeit bezárjuk 's több e'felék, iparkodjunk? Erre nézve így osztom-fel kérdésemet: Kívánja-e az a Kötés, hogy olyan eszközökkel kelljen Norvégia ellen élnünk, milyenekkel most

élünk? megégyeznek-e ezek a népek' jusseikkal? úgy viselte-e magát Svétzia, hogy különös kedvezést érdemeljen tóllünk? tanátsólja-e ez a józan politika? —

Ezen kérdéseknek további fontos vitattatásokat a' jövő árkusra kéntelenítettven halasztani a' M. Kurir, most még tsak azt jegyi-meg ezen tárgyról röviden, hogy az Orátor javallása végezetre voksolás alá bortsáttatott, hanem az elleukezők' száma grígyel volt több, melyre nézve vissza vettettek.

Elba Szigetéről.

A' *Genuai* újság szerént e'képpen tólti idejét *Napoleon* Császár ezen új lakó helyen: —

„Úgy mutatja, hogy nagyon meg van elégedve mostani lakhelyével; az asztalnál vidám, és beszédes; palotáról (kastélyról) és theátrómról, mellyeket építtetni, és útrakról beszéli, mellyeket szélllyel bányatartni 's másképpen helyreállítatni akar. Már 50 óra való istálónak építtetéséhez hozzá fogott. *Bertrand* és *Drouot* Generalisok még most is véle vannak; az is igaz, hogy a' Bonaparte familiájának is valósággal várják még egy részét oda.

„Az Anglus tisztekkal való együttlete közben különös elevenséggel viseli magát; az Anglus nemzetet még most is szüntelen dítseri; tulajdon állapotjáról és megbukásáról is gyakran beszéli vellek; 's a többek között annak okát, hogy életben maradni miért iparkodott olly igen, így adja elő: — halála által ellenségeinek igen nagy örömet, barátjainak pedig, minthogy örökké másokért kívánt élni, igen nagy szomorúságot okozni nem akart.

Május 28-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 199 7/8 forintot Váltóztudulában.